

KONJUNKTUR TENDENSENE

MARS 1981

STATISTISK SENTRALBYRÅ Dronningensgate 16. Postboks 8131 Dep. Oslo 1. Tlf. (02) 4138 20

INNHOLD

Konjunkturtendensene i utlandet

Sammenfatning
Tabellvedlegg
Diagramvedlegg

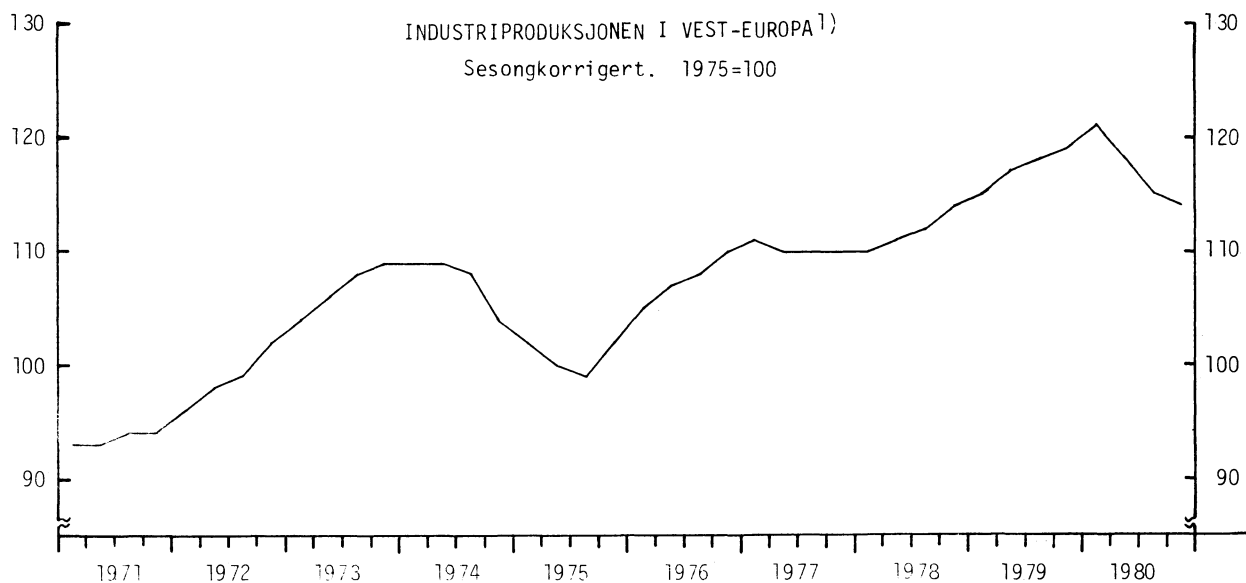
Konjunkturtendensene i Norge

Sammenfatning
Industriproduksjon
Arbeidsmarked
Investeringsetterspørse l
Lagerutvikling
Konsumetterspørse l
Prisutvikling
Utenriksøkonomi
Tabellvedlegg
Diagramvedlegg

I V e s t - E u r o p a er samlet produksjon og etterspørsel fortsatt avtakende. For EF-området under ett er det særlig investeringsetterspørselen som viser svikt, men heller ikke konsum- etterspørselen gir nevneverdige vekstimpulser. I Storbritannia vedvarer den kraftige konjunktured- gangen, med en nesten like sterk produksjonssvikt som i 1930-årene; fra desember 1979 til desember 1980 gikk industriproduksjonen ned med hele 15 prosent. I flere av de andre større landene, og spesielt i Vest-Tyskland, er imidlertid nedgangen i produksjon og etterspørsel mindre markert nå enn gjennom stor- parten av 1980. - Arbeidsløsheten øker fortsatt i Vest-Europa sett under ett. I hele EF-området var det i januar i år om lag 8,5 millioner arbeidsløse, svarende til en arbeidsløshetsprosent på 7,5. Situasjonen på arbeidsmarkedet er fortsatt mest alvorlig i Storbritannia. Her hadde arbeidsløshets- prosenten i februar i år kommet opp i hele 9,6, mot 5,7 (sesongkorrigerte tall) ett år tidligere. Prisstigningen er fortsatt kraftig i de fleste land, men stigningstakten er avtakende, i første rekke i Storbritannia. Fra 1979 til 1980 var den gjennomsnittlige prisstigningen for EF-området 13,8 prosent. - I Storbritannia foreslår regjeringen økning i en rekke avgiftssatser på forbruksvarer og en sterkere beskatning av fortjenester i banker og oljeindustri, mens diskontoen foreslås senket fra 14 prosent til 12 prosent. Det britiske forskningsinstituttet NIESR venter en ytterligere nedgang i bruttonasjonal- produktet på 1,3 prosent fra 1980 til 1981 og en økning i tallet på arbeidsløse på 600 000 gjennom 1981, til 2,7 millioner ved utgangen av året, hvis ikke politikken blir lagt om i mer ekspansiv retning. - I Vest-Tyskland er pengepolitikken strammet noe til, særlig med sikte på å hindre et videre fall i kursen på D-mark.

I S a m b a n d s s t a t e n e er konjunktursituasjonen fortsatt uklar. Veksten i samlet etterspørsel er fremdeles svak, og etter OECD's siste prognoser vil bruttonasjonalproduktet bare øke med 1 prosent (sesongkorrigert årlig rate) fra annet halvår i fjor til første halvår i år. Både konsum- etterspørselen - og trolig også de private investeringer utenom boliger - gir nå vekstimpulser, mens det høye rentenivået fortsatt virker bremsende på boliginvesteringene. Utviklingen av industriproduk- sjonen har vært preget av uvanlig sterke svingninger, og den underliggende tendens er uklar. I måne- dene omkring årsskiftet var industriproduksjonen i sterk vekst; fra august-oktober til november-januar økte den sesongkorrigerte produksjonsindeksen med hele 4,7 prosent. Men tallet på arbeidsløse endrer seg lite og er fortsatt svært høyt. Prisstigningen har avtatt noe; i januar var konsumprisindeksen 11,8 prosent høyere enn ett år tidligere.

I J a p a n er samlet produksjon og etterspørsel i oppgang, men veksttakten er moderat. Økt eksport og høyere investeringer utenom boliger gir fortsatt betydelige vekstimpulser, mens bolig- investeringene og konsumetterspørselen viser svikt. Industriproduksjonen var i nedgang gjennom de tre første kvartaler av 1980, men er i ferd med å ta seg opp igjen. Japan har forholdsvis lav arbeidsløs- het, med en arbeidsløshetsprosent på rundt 2,0, sammenliknet med Vest-Europa og Sambandsstatene. Pris- stigningen er trolig svakt avtakende.

1) Tallet for 4. kvartal 1980 bygger bare på oppgaver for de fire største landene.

TABELLVEDLEGG FOR UTLANDET

Tabell 1. Storbritannia, konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1975=100	Ordretilg. ¹⁾ Sesongkorr. 1975=100	Detaljoms.- volum Sesongkorr. 1976=100	Arbeidsløshet Sesongkorr. 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 15/1-74 = 100
1979					
Mars	107,4	93	107,1	1 360	210,6
April	106,3	100	112,2	1 325	214,2
Mai	107,4	105	109,4	1 306	215,9
Juni	108,2	106	116,6	1 282	219,6
Juli	106,4	107	105,2	1 276	229,1
August	102,5	98	107,6	1 262	230,9
September	100,7	96	106,9	1 262	233,2
Oktober	102,9	97	108,2	1 279	235,6
November	105,2	108	110,2	1 284	237,7
Desember	104,4	93	108,8	1 298	239,4
1980					
Januar	102,3	93	110,2	1 337	245,3
Februar	100,1	99	111,0	1 383	248,8
Mars	97,9	99	109,7	1 414	252,2
April	97,7	91	109,6	1 458	260,8
Mai	96,5	92	108,4	1 484	263,2
Juni	96,3	94	109,5	1 535	265,7
Juli	95,2	87	108,5	1 606	267,9
August	93,0	88	109,6	1 695	268,5
September	91,5	70	108,5	1 784	270,2
Oktober	90,6	74	109,7	1 893	271,9
November	90,0	76	109,2	2 028	274,1
Desember	88,9		108,4	2 133	275,6
1981					
Januar			114,0	2 235	277,3
Februar				2 313	

1) Volumet av tilgangen på nye ordrer til verkstedindustrien fra innenlandske kunder.

Tabell 2. Vest-Tyskland, konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1970=100	Ordretilg. ¹⁾ Sesongkorr. 1976=100	Detaljoms.- volum Sesongkorr. 1970=100	Arbeidsløshet Sesongkorr. 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1976=100
1979					
Mars	121	115,2	128	900	109,3
April	121	117,3	129	885	109,9
Mai	123	120,8	130	865	110,2
Juni	124	115,1	130	865	110,8
Juli	126	116,2	126	861	111,5
August	125	113,2	129	856	111,6
September	124	112,5	127	841	111,9
Oktober	125	117,0	128	827	112,2
November	125	110,6	128	824	112,6
Desember	125	110,2	126	810	113,1
1980					
Januar	126	116,3	136	826	113,7
Februar	128	117,5	130	818	114,9
Mars	127	120,3	129	825	115,6
April	126	113,2	126	838	116,3
Mai	124	110,8	124	856	116,8
Juni	122	112,3	124	885	117,4
Juli	123	112,1	129	911	117,6
August	121	108,9	127	924	117,7
September	120	104,3	128	939	117,7
Oktober	122	110,2	129	965	117,9
November	120	103,7	129	999	118,6
Desember	118	108,3	123	1 046	119,3
1981					
Januar		107,3 f		1 042	120,3
Februar				1 071	121,1

1) Volumet av tilgangen på nye ordrer til investeringsvareindustrien fra innenlandske kunder.
f: Foreløpig tall.

Tabell 3. Frankrike, konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1970=100	Arbeidsløshet Sesongkorr. 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1970=100
1 9 7 9			
Februar	130	1 285	211,1
Mars	132	1 313	213,0
April	131	1 339	215,1
Mai	134	1 376	217,4
Juni	134	1 393	219,2
Juli	139	1 404	222,1
August	139	1 406	224,4
September	136	1 355	226,3
Oktober	135	1 340	229,0
November	134	1 345	230,5
Desember	136	1 370	323,3
1 9 8 0			
Januar	135	1 378	236,8
Februar	136	1 391	239,3
Mars	136	1 415	242,1
April	136	1 439	244,9
Mai	131	1 473	247,1
Juni	131	1 460	248,7
Juli	135	1 470	252,4
August	136	1 457	254,9
September	129	1 446	257,1
Oktober	131	1 442	259,9
November	126	1 476	261,7
Desember	133	1 515	264,0
1 9 8 1			
Januar		1 562	267,1

Tabell 4. Italia, konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1975=100	Detailjoms.- volum Ukorrigert 1975=100	Arbeidsløshet Ukorrigert 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1975=100
1 9 7 9				
Februar	126,1	103,1		169,9
Mars	122,9	125,9		172,0
April	123,5	117,9	1 580	174,8
Mai	119,7	121,9		177,1
Juni	114,3	122,5		178,8
Juli	118,5	112,4	1 880	180,5
August	118,3	104,3		182,2
September	125,6	126,4		186,7
Oktober	131,4	130,2	1 701	191,1
November	131,8	119,8		193,5
Desember	129,8	180,1		196,7
1 9 8 0				
Januar	132,8	111,3	1 703	203,2
Februar	138,5	111,3		206,7
Mars	137,3	122,8		208,6
April	138,5	120,4	1 554	211,9
Mai	127,7	125,5		213,8
Juni	131,6	122,2		215,8
Juli	129,5	122,0	1 722	219,4
August	111,8	107,9		221,7
September	126,2	124,6		226,4
Oktober	128,1			230,3
November	133,5			235,1
Desember	124,9 f			238,2
1 9 8 1				
Januar				242,9

f: Foreløpig tall.

Tabell 5. S v e r i g e , konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1968=100	Ordretilg. ¹⁾ Ukorrigert 1970=100	Detaljoms.- volum Sesongkorr. 1.kv.1973=100	Arbeidsløshet Ukorrigert 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1949=100
1 9 7 9					
Mars	127	252		88	489
April	128	238		86	492
Mai	130	228	127,1	72	495
Juni	132	313		97	497
Juli	132	146		86	501
August	132	265	125,8	102	508
September	134	267		89	510
Oktober	131	314		78	515
November	133	284	130,4	76	522
Desember	138	289		74	527
1 9 8 0					
Januar	135	274		94	544
Februar	134	268	129,3	82	552
Mars	136	280		76	555
April	136	250		..	559
Mai	107	213	124,9	70	561
Juni	133	262		85	562
Juli	138	118		80	567
August	132	258	126,5	88	570
September	130	272		92	586
Oktober	129	290		92	595
November	131	270		96	598
Desember	128	300		86	601
1 9 8 1					
Januar				108	612
Februar				106	624

1) Verdi av tilgang på nye ordrer til verkstedindustrien ekskl. skipsverft fra innenlandske kunder.

Tabell 6. S a m b a n d s s t a t e n e , konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1967=100	Ordretilg. ¹⁾ Sesongkorr. Mrd.dollar	Detaljoms.- volum ²⁾ Sesongkorr. Mrd.dollar	Arbeidsløshet Sesongkorr. 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1967=100
1 9 7 9					
Mars	154,9	23,98	34,4	5 956	209,1
April	151,9	20,60	33,9	5 918	211,5
Mai	154,1	21,13	33,8	5 776	214,1
Juni	154,2	21,70	33,3	5 718	216,6
Juli	154,4	21,23	33,4	5 738	218,9
August	152,9	21,08	33,9	6 057	221,1
September	153,9	21,58	34,3	5 971	223,4
Oktober	153,7	21,07	33,5	6 132	225,4
November	153,3	21,75	33,6	6 104	227,5
Desember	153,2	22,29	33,6	6 272	229,9
1 9 8 0					
Januar	153,4	23,86	34,1	6 500	233,2
Februar	153,0	21,48	33,0	6 454	236,4
Mars	152,1	22,59	31,9	6 543	239,8
April	147,9	22,16	30,9	7 202	242,5
Mai	143,4	19,59	30,5	7 944	244,9
Juni	140,3	19,95	30,7	7 811	247,6
Juli	139,1	21,61	31,6	8 021	247,8
August	140,6	19,37	31,6	7 942	249,4
September	143,4	20,86	31,8	7 800	251,7
Oktober	146,4	20,62	31,7	7 961	253,9
November	149,1	21,72	32,0	7 946	256,2
Desember	150,4		32,0	7 785	258,4
1 9 8 1					
Januar	151,1		32,7	7 847	260,5
Februar				7 754	

1) Verdi av tilgang på nye ordrer til investeringsvareindustrien.

2) 1967-priser.

Tabell 7. J a p a n , konjunkturindikatorer

	Industriprod. Sesongkorr. 1975=100	Ordretillg. ¹⁾ Sesongkorr. Mrd.yen	Arbeidsløshet Sesongkorr. 1000 personer	Konsumpriser Ukorrigert 1975=100
1 9 7 9				
Februar	128,9	613	1 060	124,0
Mars	128,6	754	1 160	125,0
April	129,6	714	1 220	126,6
Mai	132,0	671	1 130	127,8
Juni	132,2	627	1 130	127,9
Juli	133,8	620	1 250	129,0
August	134,2	605	1 220	127,8
September	133,4	712	1 140	129,3
Oktober	136,1	724	1 200	130,9
November	138,0	745	1 210	130,5
Desember	138,2	644	1 120	131,2
1 9 8 0				
Januar	139,7	724	1 050	132,3
Februar	147,2	672	980	133,5
Mars	142,2	604	1 070	134,6
April	144,5	760	1 160	136,8
Mai	143,0	941	1 110	137,9
Juni	141,6	705	1 060	138,4
Juli	142,2	777	1 210	138,7
August	135,5	684	1 190	138,5
September	141,1	690	1 150	140,5
Oktober	142,3	1 061	1 220	140,7
November	140,4	727	1 310	141,0
Desember	144,0 f		1 240	140,3
1 9 8 1				
Januar	145,1 f			142,0 f

1) Verdien av tilgangen på nye ordrer til maskinindustrien fra innenlandske kunder.
f: Foreløpige tall.

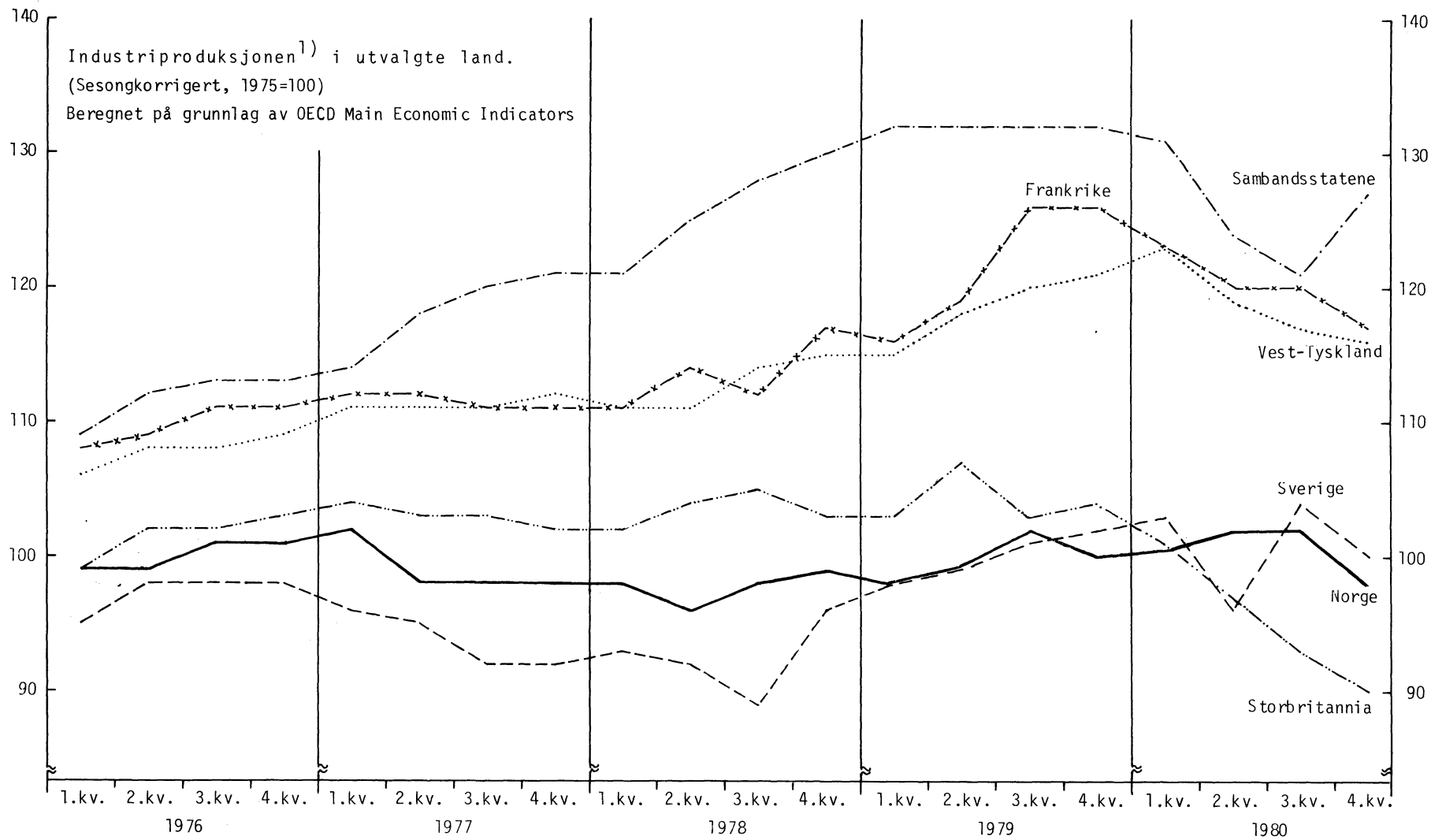
Tabell 8. B r u t t o n a s j o n a l p r o d u k t i u t v a l g t e l a n d

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1975	1976	1977	1978	1979	1980 anslag	1981 prognose
Danmark	-1/2	8	1 3/4	1 1/4	3 1/2	-1/2	1 1/2
Frankrike	1/4	5 1/4	2 3/4	3 1/2	3 1/4	1 3/4	1
Italia	-3 1/2	6	2	2 1/2	5	3 3/4	-1
Japan	1 1/2	6 1/2	5 1/2	6	6	5	3 3/4
Norge	5 1/2	6 3/4	3 1/2	3 1/4	3 1/4	3	3/4
Sambandsstatene	-1	5 1/2	5	4 1/2	2 1/4	-3/4	3/4 ³⁾
Storbritannia	-3/4	4 1/4	1	3 1/2	1 1/2	-2 1/4	-1 1/4 ³⁾
Sverige	3/4	1 1/4	-2 3/4	2 3/4	3 3/4	2 1/4	0,4 ¹⁾
Vest-Tyskland	-1 3/4	5 1/4	3	3 1/4	4 1/2	1 3/4	-1,0 ²⁾

K i l d e . OECD.

- 1) Seineste anslag fra myndighetene i landet.
2) Seineste anslag fra de fem største forskningsinstituttene.
3) National Institute of Economic and Social Research.

1) Omfatter ikke bergverksdrift og kraftforsyning.

I Norge er konjunkturutviklingen fortsatt preget av tendens til svikt i utenlandsetterspørselen etter tradisjonelle eksportvarer og bare svak vekst i den innenlandske konsum- og investeringssetterspørselen. Industriproduksjonen er i nedgang. Arbeidsløsheten er stigende, men den ligger fremdeles lavere enn i de fleste andre land. - Statistisk Sentralbyrås siste investeringsundersøkelse bekrefter det tidligere inntrykket av at et omslag nedover i industriinvesteringene er under utvikling; den sesongkorrigerte kurven for verdien av industriinvesteringene flatet ut mot slutten av fjoråret, etter sterk stigning siden sommeren 1979, og industribedriftenes investeringsanslag for 1981 gir liten grunn til å vente volumstigning i industriinvesteringene fra året før. For utvinning av råolje og naturgass er det derimot ventet meget sterk økning i investeringene fra 1980 til 1981 som følge av uttauing av Statfjord B-plattformen i løpet av året; tallene peker foreløpig mot et dobbelt så høyt investeringsnivå i olje- og gassutvinning som i industri i 1981. - Den tradisjonelle vareeksporten gikk noe opp fra 3. til 4. kvartal i fjor regnet i volum, men stigningen var etter alt å dømme forbigående; den underliggende tendensen peker trolig fortsatt nedover. Verdien av olje- og gasseksporten har endret seg lite de siste månedene. Eksportsvikt og svak innenlandsk etterspørselsutvikling har ført til volumnedgang også for vareimporten. - Prisstigningen har avtatt noe etter "hoppet" omkring årsskiftet, men den er fortsatt svært sterk.

Etter at industriproduksjonen passerte en konjunkturtopp i løpet av sommeren i fjor (figur 1.1) har den senere gått betydelig ned. Etter sesongkorrigerte oppgaver lå den sesongkorrigerte indeksen for industriproduksjonen 2,2 prosent lavere i november-januar enn i august-oktober.

For eksportvareproduksjonen var nedgangen fra konjunkturtoppen - som trolig ble passert i 1. kvartal i fjor - sterkere enn for samlet industriproduksjon. I november-januar lå den sesongkorrigerte indeksen 2,5 prosent lavere enn i foregående tremånedersperiode. Men også investeringsvareproduksjonen og konsumvareproduksjonen gikk en del ned i denne perioden.

I Konjunkturtendensene for februar er det gitt en beskrivelse av konjunkturforløpet i de siste 2-3 årene både for samlet industriproduksjon og industriproduksjon etter anvendelse, samt for enkelte viktige eksportvarer.

Tallet på registrerte arbeidsløse passerte et bunnpunkt i løpet av vinteren 1979/80 (figur 2.1), altså omtrent samtidig med at industriproduksjonen passerte konjunkturtoppen. Arbeidsløsheten endret seg lite i løpet av første halvår i fjor, men har siden i fjor sommer stort sett vært i klar oppgang. Ved utgangen av februar i år var det registrert vel 31 000 helt arbeidsløse ved arbeidskontorene (ukorrigert for sesongsvingninger), dvs. om lag 6 000 fler enn ett år tidligere, enda myndighetenes arbeidskrafttiltak har vært mer omfattende denne vinteren enn forrige vinter. Arbeidsløshetsprosenten var 1,9 ved utgangen av februar, mot 1,5 ett år tidligere. Det sesongkorrigerte tallet på ledige plasser var i oppgang fram til i fjor vår (figur 2.1), men senere har det endret seg lite, når en ser bort fra tilfeldige svingninger. Ukorrigert for sesongsvingninger (men korrigert for virkninger av utvidet meldeplikt) var tallet på ledige plasser registrert ved arbeidskontorene ved utgangen av februar 5 800, mot 6 600 på samme tidspunkt i fjor.

Etter Statistisk Sentralbyrås siste regionale sysselsettingsstatistikk gikk tallet på sysselsatte i industrien ned fra 372 100 i 4. kvartal 1979 til 368 800 i 4. kvartal i fjor, eller med 1 prosent. Nedgangen omfattet alle hovedgrupper i industrien, bortsett fra produksjon av metaller. I anleggsvirksomhet økte tallet på sysselsatte fra 47 000 til 48 400, eller med 3 prosent, mens sysselsettingen i byggevirksomhet bare endret seg ubetydelig.

Etter Statistisk Sentralbyrås siste investeringsundersøkelse (fra februar) økte investeringene i industrien fra 5,5 milliarder kroner i 1979 til 7,0 milliarder kroner i 1980, eller med 28 prosent regnet i verdi. Men en vesentlig del av økningen gjelder investeringer i treforedling og primær metallindustri. For resten av industrien sett under ett endret investeringene seg lite regnet i volum. Investeringene i kraftforsyning økte fra 5,5 milliarder kroner i 1979 til 6,0 milliarder kroner i 1980, mens investeringene i bergverksdrift (hovedsakelig olje- og gassutvinning) bare steg fra 6,4 milliarder kroner til 6,5 milliarder kroner.

Det ble i forrige oversikt antydnet at oppgangen i industriinvesteringene nå er i ferd med å ebbe ut, og at konjunkturtoppen trolig vil bli passert i nær framtid. De siste sesongkorrigerte tallene for utførte industriinvesteringer peker i samme retning (se figur 5.1).

For 1981 peker industribedriftenes februaranslag mot bare liten endring i industriinvesteringene fra året før regnet i volum, som den mest sannsynlige utvikling. Men usikkerhetsmarginen er stor; med utgangepunkt i tidligere erfaringer (årene 1968-1980) vil investeringsøkningen fra 1980 til 1981 ligge mellom 0 og 16 prosent regnet i verdi.¹⁾ Sterk oppgang - regnet både i volum og verdi - ventes for investeringer i kjemisk råvareindustri og i primær metallindustri, mens investeringsutviklingen i treforedling vil være preget av fullføringen av Tofteanlegget i 1980; for denne industrigruppen må en regne med en vesentlig nedgang i investeringene fra 1980 til 1981. For resten av industrien (dvs. industrien utenom treforedling, kjemisk råvareindustri og primær metallindustri) sett under ett peker tallene mot volumnedgang fra 1980 til 1981.

Investeringene i olje- og gassutvinning var i februar ventet å ville stige meget sterkt - fra 6,2 milliarder kroner i 1980 til om lag 15 milliarder i 1981. Den sterke oppgangen henger sammen med at Statfjord B-plattformen ventes å bli tauet ut i løpet av 1981. Investeringene i kraftforsyning ble antatt å ville øke moderat (fra 6,0 milliarder kroner til 6,7 milliarder kroner).

De samlede varelagrene i industri og engroshandel endret seg lite i 4. kvartal, etter å ha vist ubrutt oppgang siden bunnpunktet ved utgangen av 4. kvartal 1979. Eksportvarelagrene passerte et markert bunnpunkt ved årsskiftet 1979/80 (se figur 6.1),²⁾ og indeksen for eksportvarelagrene gikk betydelig opp gjennom de tre første kvartalene av fjoråret. Økningen hang sammen med svikten i den tradisjonelle vareeksporten; mange eksportbedrifter valgte å produsere for lager framfor å la nedgang i eksportvolumet slå fullt ut i produksjonen. I årets siste kvartal gikk eksportvarelagrene ned med 7 prosent, men nedgangen var ikke i første rekke konjunkturbestemt; den hang til dels sammen med en kraftig nedgang i lagrene av fisk og fiskevarer og fôrstoffer, og lagrene av disse varene følger rimelig nok ikke det vanlige konjunkturmønsteret. For konjunkturfølsomme varer som ikke-jernholdige metaller og kjemikalier m.v. økte lagrene med 17 prosent (for hver av gruppene). Den underliggende tendensen for eksportvarelagrene peker trolig fortsatt oppover. Eksportvarelagrene ligger fremdeles på et lavt nivå, og produksjonsvirkningene av en fortsatt nedgang i eksportvolumet vil derfor også i noen tid framover kunne dempes ved gjenoppbygging av eksportvarelagrene.

Utviklingen av detaljomsetningen tyder på at veksten i konsumetterspørselen fortsatt er svak. Den sesongkorrigerte indeksen for detaljomsetningsvolumet viste markert nedgang gjennom første halvår i fjor (figur 7.1), og har senere bare endret seg lite, når en ser bort fra svært sterke tilfeldige svingninger fra måned til måned. I gjennomsnitt for tremånedersperioden november-januar lå detaljomsetningsvolumet 1,3 prosent lavere enn i foregående tremånedersperiode. Sammenliknet med samme periode året før viste detaljomsetningsvolumet i november-januar en nedgang på 3,5 prosent. Nedgangen omfattet de fleste viktige grupper av forbruksvarer, bl.a. nærings- og nytelsesmidler og beklednings- og tekstilvarer. - Med uendret sparerate er det neppe grunn til å anta at konsumetterspørselen vil få vekstimpulser av betydning i de nærmeste månedene framover. En sterk lønnsglidning vil trolig bli oppveid av prisstigning, slik at forbrukernes kjøpekraft neppe vil endre seg mye. Utviklingen av konsumetterspørselen utover sommeren og høsten er uvisst; den vil i stor grad avhenge av utfallet av det kommende inntektsoppgjøret.

-
- 1) Det er her sett bort fra det eksepsjonelle året 1976, da februaranslagene lå hele 20 prosent høyere enn det som viste seg å bli de faktisk utførte investeringer det året.
  - 2) Kurven for eksportvarelagrene i figur 6.1 viser at disse har en tendens til å passere toppunktene noe før industriproduksjonen passerer bunnpunktene og bunnpunktene noe før industriproduksjonen passerer toppen. Toppen i eksportvarelagrene i 3. kvartal 1975 ble etterfulgt av en bunn i industriproduksjonen ett kvartal senere. Det samme gjaldt toppen i eksportvarelagrene i 4. kvartal 1977 (tidfestet til midt i plataet fra 3. kvartal 1977 til 1. kvartal 1978). Bunnpunktet i eksportvarelagrene i 4. kvartal 1976 falt om lag samtidig som toppen for industriproduksjonen, mens bunnpunktet for eksportvarelagrene i 4. kvartal 1979 ble etterfulgt av en topp i industriproduksjonen 1-2 kvartaler senere. I gjennomsnitt for perioden 1962-1975, som for eksportvarelagrene omfattet 3 topper og 4 bunnpunkter, ble både topper og bunnpunkter for industriproduksjonen i gjennomsnitt passert 2,8 kvartaler etter henholdsvis bunnpunkter og topper for eksportvarelagrene. Men spredningen omkring disse gjennomsnittene var forholdsvis stor, selv om det bare var i ett tilfelle at vendepunktet ble passert senere for eksportvarelagrene enn for industriproduksjonen.

Som nevnt i forrige oversikt gjorde **k o n s u m p r i s e n e** et hopp oppover (se figur 8.1) fra desember til januar, i første rekke som følge av omleggingen av skattepolitikken, som bl.a. innebar en sterk økning i offentlige avgifter. Stigningen fra desember til januar på hele 2,9 prosent var den sterkeste månedlige stigningen siden merverdiavgiften ble innført i januar 1970. Fra januar til februar var stigningen i konsumprisindeksen atskillig svakere (0,8 prosent), men sammenliknet med samme måned året før viste totalindeksen for februar en økning på hele 14,2 prosent. Denne sterke stigningen henger sammen både med opphevelsen av pris- og inntektsstoppen fra utgangen av 1979 og med avgiftsforhøyelsene og subsidiereduksjonene ved siste årsskifte. Også prisstigningen i utlandet har bidratt betydelig til stigningen i de norske konsumprisene, både direkte - ved prisstigning på norske importvarer - og indirekte - ved prisstigning på energiinnsats og råstoffer ved norsk produksjon. Særlig har den sterke internasjonale prisstigningen på olje hatt stor betydning i denne sammenheng. - Blant de enkelte vare- og tjenestegruppene som går inn i konsumprisindeksen var prisstigningen fra februar i fjor til februar i år særlig sterk for gruppene helsepleie (18,2 prosent), matvarer (17,0 prosent), drikkevarer og tobakk (24,5 prosent) og bolig, lys og brensel (15,7 prosent). Stigningen for de tre førstnevnte gruppene må i stor grad ses på bakgrunn av avgiftsforhøyelsene og subsidiereduksjonene, mens stigningen i delindeksen for bolig, lys og brensel særlig henger sammen med økt husleie og svært sterk stigning i prisene på fyringsolje. Oljeprisstigningen påvirket også delindeksen for gruppen reiser og transport gjennom høyere bensinpriser. Denne delindeksen steg med 13,1 prosent. Stigningen i delindeksene for gruppene matvarer, bolig, lys og brensel og reiser og transport svarte for om lag 60 prosent av stigningen i totalindeksen.

Verdien av den tradisjonelle **v a r e e k s p o r t e n** (vareeksporten regnet uten skip og oljeplattformer m.v., råolje og naturgass) endrer seg fortsatt lite. Fra september-november til desember-februar gikk riktignok eksportverdien opp med 4,4 prosent etter sesongkorrigerte tall, men denne oppgangen var trolig i stor grad tilfeldig betinget. Den underliggende tendensen peker etter alt å dømme fremdeles mot stagnasjon.

Prisstigningen for tradisjonelle eksportvarer ble markert svakere i løpet av sommeren og høsten i fjor. På bakgrunn av konjunktursvikten i Vest-Europa måtte en slik utvikling ventes. Mens prisindeksen for tradisjonell vareeksport økte med 3,1 prosent fra 1. til 3. kvartal i fjor, gikk den ned med 1,3 prosent fra 3. til 4. kvartal. Prisnedgangen omfattet de fleste viktige eksportvarene, bl.a. metaller, malmer og papirmasse. Prisindeksen for kjemikalier holdt seg derimot praktisk talt uendret, og enhetsprisen for gruppen papir m.v. fortsatte å stige noe. Fisk og fiskevarer sett under ett gikk sterkt opp i pris.

Volumtall for den tradisjonelle vareeksporten for 4. kvartal i fjor er nylig offentliggjort. Som ventet (se februaroversikten) gikk eksportvolumet noe opp (med 3,4 prosent) fra 3. til 4. kvartal etter sesongkorrigerte oppgaver. Men denne oppgangen hang i stor grad sammen med at volumindeksen for 3. kvartal (se figur 9.2) var svært lav som følge av tilfeldigheter. Volumindeksen for den tradisjonelle vareeksporten lå i 4. kvartal i fjor 1 prosent lavere enn i 2. kvartal og 5 prosent lavere enn konjunkturtoppen i 2. kvartal 1979. Trolig er den underliggende tendensen for eksportvolumet fortsatt synkende.

Sammenliknet med samme periode året før gikk volumet av den tradisjonelle vareeksporten ned med 0,9 prosent i 4. kvartal. Eksporten av papir m.v. gikk noe ned i volum, og eksporten av jern og stål og andre metaller viste til dels sterk volumnedgang. Eksporten av papirmasse, kjemikalier og verkstedprodukter økte derimot regnet i volum.

Fra tremånedersperioden november-januar 1979/80 til samme periode 1980/81 økte verdien av samlet vareeksport (medregnet skip og oljeplattformer m.v. råolje og naturgass) med 3,4 milliarder kroner, eller med 16 prosent. Stigningen skyldes sterk oppgang i eksportverdien for råolje og naturgass (se tabellen på neste side). Eksportverdien for hver av disse produktene økte med om lag 1½ milliarder kroner, mens verdien av den tradisjonelle vareeksporten bare viste svak oppgang. Bortsett fra tilfeldige svingninger har eksportverdien for råolje fra feltet endret seg forholdsvis lite gjennom 1980 og de to første månedene av 1981, etter den meget sterke stigningen gjennom 1979. Eksportverdien for naturgass steg betydelig også gjennom storparten av 1980, men siden senhøsten i fjor har endringene vært forholdsvis små.

Verdien av vareeksporten i november-januar

	1979/80 Milliarder kroner	1980/81 Milliarder kroner	Endring	
			Milliarder kroner	Prosent
Tradisjonell vareeksport ¹⁾	11,1	11,5	+ 0,4	+ 4
Eksport av råolje	6,2	7,6	+ 1,4	+ 23
Eksport av naturgass	2,6	4,1	+ 1,5	+ 59
Eksport av oljeplattformer m.v.	0,0	0,0	0,0	-
Eksport av skip	1,4	1,4	0,0	- 2
Vareeksport i alt	21,3	24,7	+ 3,4	+ 16

1) Vareeksport utenom eksport av skip, oljeplattformer m.v., råolje og naturgass.

Blant de tradisjonelle eksportvarene økte eksportverdien sterkt for bl.a. kjemikalier m.v. Også for treforedlingsprodukter og gruppen maskiner og transportmidler var eksportøkningen betydelig regnet i verdi, mens eksportverdien gikk ned både for jern og stål og for andre metaller sett under ett.

Etter sesongkorrigerte oppgaver viser også verdien av v a r e i m p o r t e n (utenom import av skip og oljeplattformer) fortsatt tendens til stagnasjon (figur 9.1). Importverdien har endret seg forholdsvis lite gjennom 1980 og de to første månedene av 1981, etter svært sterk stigning gjennom 1979. Fra tremånedersperioden september-november til desember-februar økte importverdien (utenom skip og oljeplattformer) med 0,4 prosent.

Også importprisene viste bare små endringer gjennom annet halvår i fjor, men totalindeksen for importprisene utenom priser på skip og oljeplattformer lå i 4. kvartal 1980 8 prosent høyere enn i 4. kvartal 1979.

Volumet av vareimporten (utenom skip og oljeplattformer) har holdt seg forholdsvis stabilt gjennom 1980 etter at en topp ble passert i årets første kvartal. Den svake utviklingen av vareimporten i 1980 henger som nevnt i tidligere oversikter sammen med svikten i den tradisjonelle vareeksporten, som har stort importinnhold, og den svake utviklingen av varekonsumet. Sammenliknet med samme kvartal i 1979 økte volumindeksen i 4. kvartal i fjor med 2,8 prosent.

Utviklingen i samlet importverdi fra november-januar 1979/80 til samme periode 1980/81 framgår av tabellen nedenfor.

Verdien av vareimporten i november-januar

	1979/80 Milliarder kroner	1980/81 Milliarder kroner	Endring	
			Milliarder kroner	Prosent
Tradisjonell vareimport ¹⁾	19,7	20,2	+ 0,6	+ 3
Import av oljeplattformer m.v.	0,3	0,4	+ 0,1	-
Import av skip	0,2	0,4	+ 0,2	-
Vareimport i alt	20,2	21,0	+ 0,8	+ 4

1) Vareimport utenom import av skip og oljeplattformer m.v.

Mer detaljerte oppgaver over den tradisjonelle vareimporten i november-januar viser betydelig stigning fra samme periode ett år tidligere for gruppen maskiner og apparater. Importverdien for mineraloljer og mineraloljeprodukter gikk også noe opp, mens den endret seg lite for ikke-jernholdige metaller. Importverdien for bl.a. jern og stål og kjemikalier viste nedgang.

TABELLVEDLEGG FOR NORGE

Tabell 1. Industriproduksjon. Endring i sesongkorrigert indeks fra foregående tremånedersperiode. Prosent

	1980/81			
	Feb.-april	Mai-juli	Aug.-okt.	Nov.-jan.
Bergverksdrift ¹⁾ , industri og kraftforsyning	2,0	0,1	-3,6	-1,5
Bergverksdrift ¹⁾	1,1	0,6	-3,0	-14,0
Industri	2,5	0,7	-3,2	-2,2
Kraftforsyning	-1,7	-6,7	-1,8	5,1
Produksjon etter anvendelse:				
Eksport	0,5	2,2	-4,8	-2,5
Konsum	2,8	-0,5	-1,2	-1,6
Investering	2,8	3,6	-4,7	-1,4
Vareinnsats i bygg og anlegg	0,8	3,2	-6,6	0,2
Vareinnsats ellers	0,8	1,1	-2,9	-0,6

1) Utenom utvinning av olje og naturgass.

Tabell 2. Industriproduksjon. Endring i ukorrigert indeks fra samme periode året før. Prosent

	Aug.-okt.	Nov.-jan.
Industri i alt	-1,9	-2,5
Næringsmidler, drikkevarer og tobakk	1,1	-1,5
Tekstilvarer, bekledningsvarer, lær og lærvarer	-2,0	-5,3
Trevarer	-7,7	-2,4
Treforedling	-4,7	-5,4
Grafisk produksjon og forlagsvirksomhet	0,3	1,0
Kjemiske produkter, mineralolje-, kull-, gummi- og plastprodukter	-2,9	-2,2
Mineralske produkter	-5,8	-8,1
Jern, stål og ferrolegeringer	-9,0	-18,5
Ikke-jernholdige metaller	-1,3	-4,2
Metallvarer	3,7	3,4
Maskiner	2,8	2,6
Elektriske apparater og materiell	0,7	-0,5
Transportmidler	0,1	1,0
Tekniske og vitenskapelige instrumenter, foto- og optiske artikler	-4,2	0,4
Industriproduksjon ellers	-22,9	-21,1

Tabell 3. Registrert arbeidsløshet. 1 000 personer

	1979/80					1980/81				
	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
I alt	19,9	21,2	24,9	27,0	25,5	22,6	24,4	30,1	34,2	31,3
Herav industri, kraftforsyning, bergverksdrift (inkl. oljeutv.) og bygge- og anleggsvirksomhet	5,9	6,8	9,6	10,5	10,4	5,9	8,6	13,0	14,2	..

Tabell 4. Arbeidsmarkedet. Endring i sesongkorrigerte tall fra foregående tremånedersperiode. Prosent

	1980/81			
	Mars-mai	Juni-aug.	Sept.-nov.	Des.-feb.
Arbeidsløshet	1,1	11,7	4,3	10,2
Ledige plasser	1,8	-7,9	10,2	-6,7

Tabell 5. Detaljomsetning

	1980/81			
	Feb.-april	Mai-juli	Aug.-okt.	Nov.-jan.
<u>Omsetningsvolum i alt, sesongkorrigerte tall</u>				
Prosentvis endring fra forrige tremånedersperiode .	-2,0	-3,3	2,7	-1,3
<u>Omsetningsverdi, ukorrigerte tall</u>				
Prosentvis endring fra samme tremånedersperiode ett år tidligere				
I alt	8,3	5,5	10,3	10,1
Av dette:				
Nærings- og nytelsesmidler	9,3	10,0	14,8	14,7
Møbler og innbo	7,1	6,1	8,3	7,3
Bekledning og tekstilvarer	9,5	3,3	10,3	5,4
Motorkjøretøyer og bensin	11,5	2,4	8,1	14,1

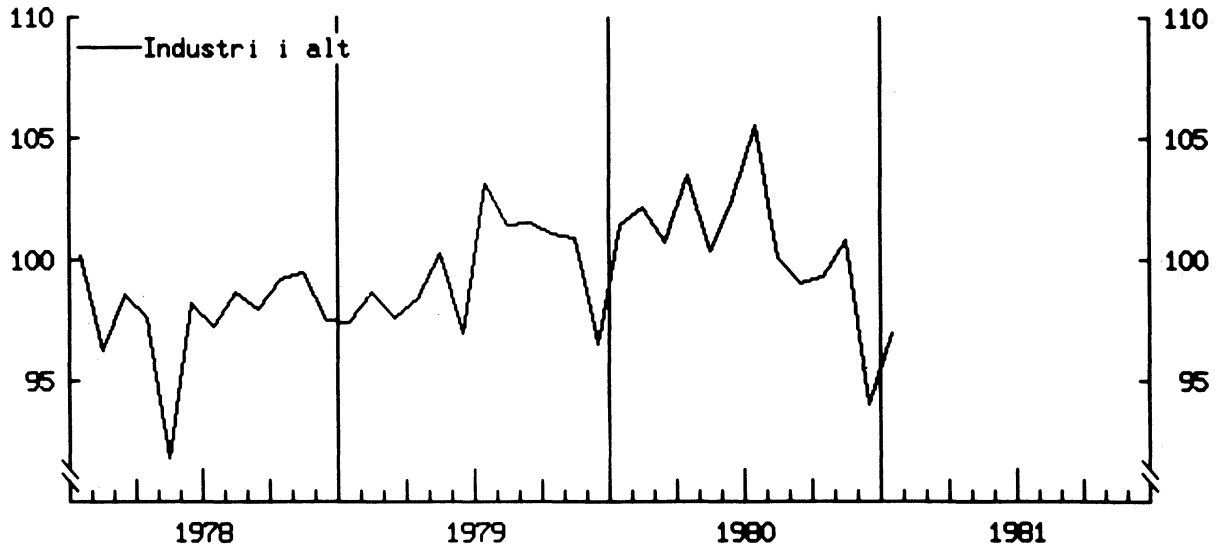
Tabell 6. Utenrikshandel¹⁾

	1980/81			
	Mars-mai	Juni-aug.	Sept.-nov.	Des.-feb.
<u>Eksportverdi</u>				
Sesongkorrigerte tall:				
Prosentvis endring fra forrige tremånedersperiode	1,0	-1,7	0,9	4,4
Ukorrigerte tall:				
Prosentvis endring fra samme tremånedersperiode ett år tidligere	11,9	7,4	0,8	5,0
<u>Importverdi</u>				
Sesongkorrigerte tall:				
Prosentvis endring fra forrige tremånedersperiode	1,0	4,5	-3,5	0,4
Ukorrigerte tall:				
Prosentvis endring fra samme tremånedersperiode ett år tidligere	27,4	26,4	10,5	2,6

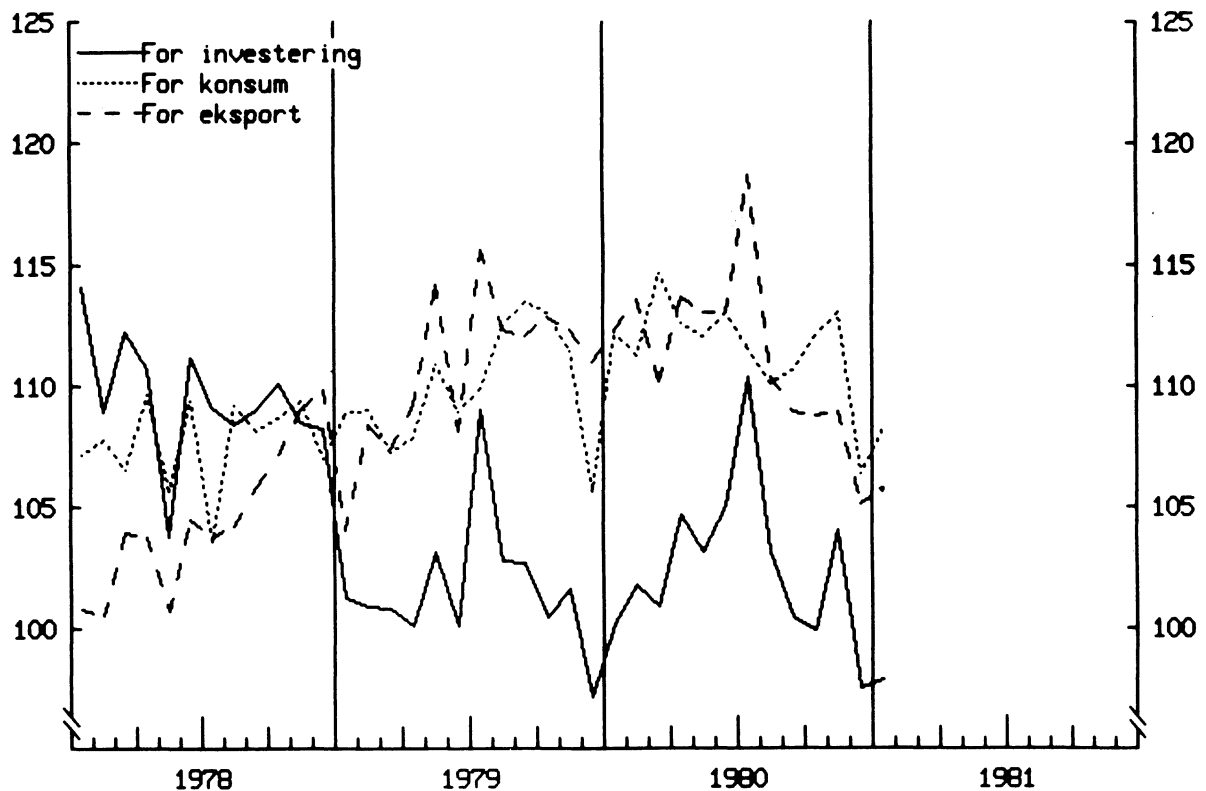
1) For eksporten regnet uten skip, oljeplattformer m.v., råolje og gass, for importen uten skip og oljeplattformer m.v.

DIAGRAMVEDLEGG FOR NORGE

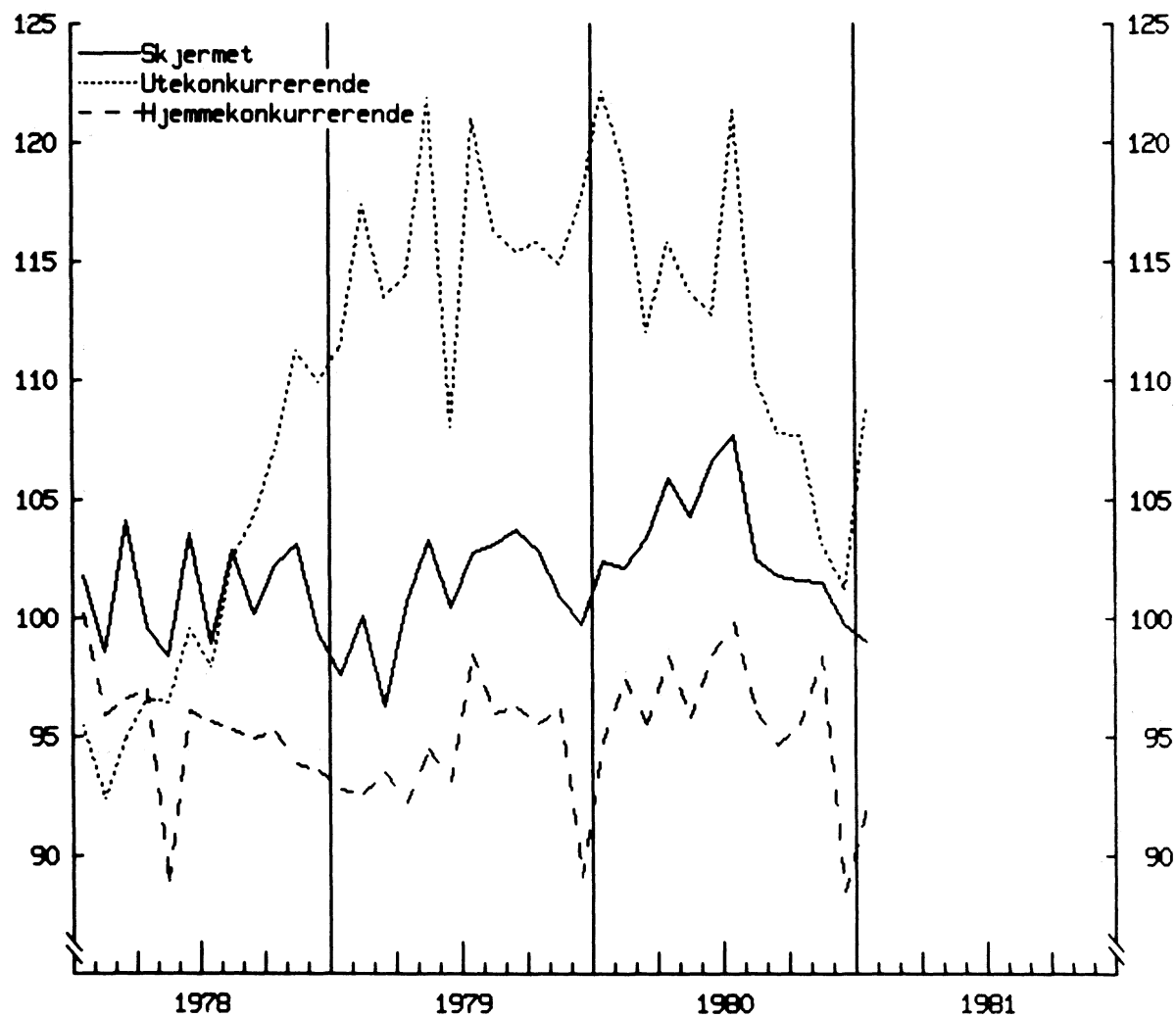
Figur 1.1. PRODUKSJONSINDEKS
Sesongkorrigert. 1975 = 100.

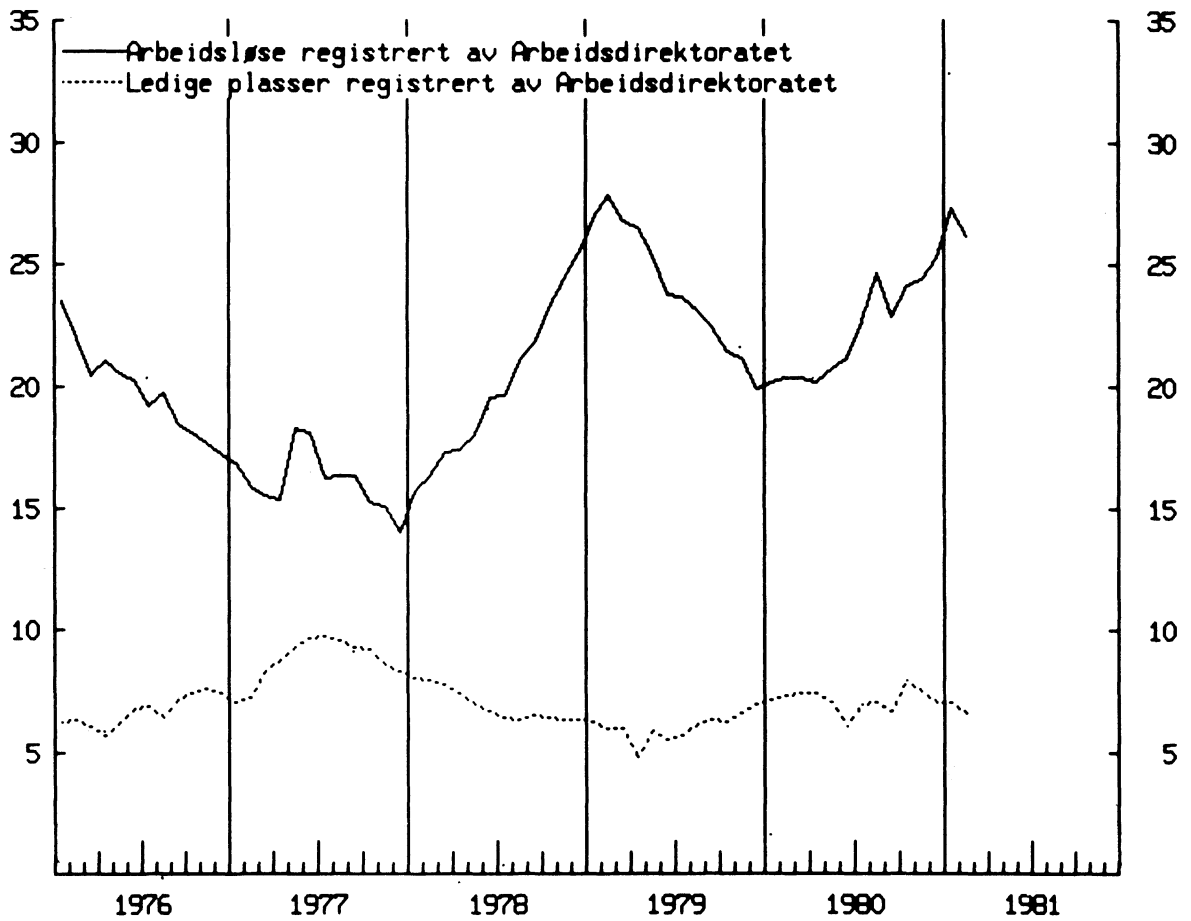
Figur 1.2. PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE
Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten oljeutvinning.
Sesongkorrigert. 1975 = 100.

Figur 1.3. PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE
Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten oljeutvinning.
Sesongkorrigert. 1975 = 100.

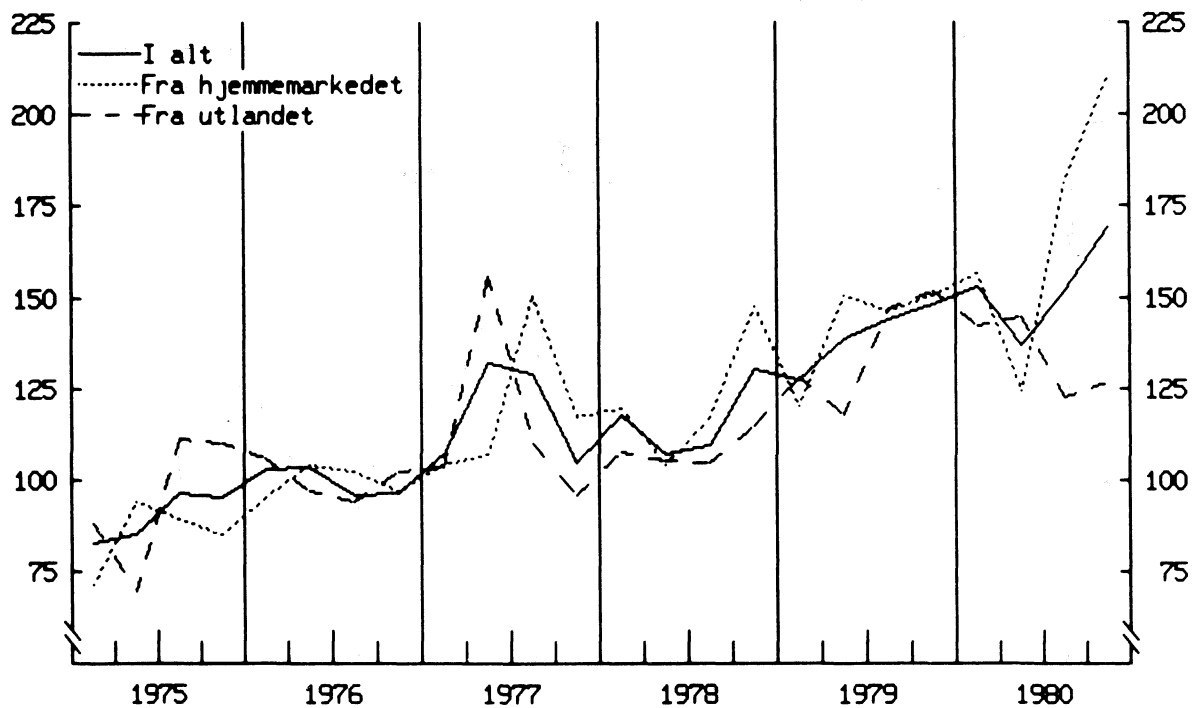

Figur 2.1. ARBEIDSMARKEDET
Registrerte arbeidsløse og ledige plasser.
Sesongkorrigerte tall i tusen.

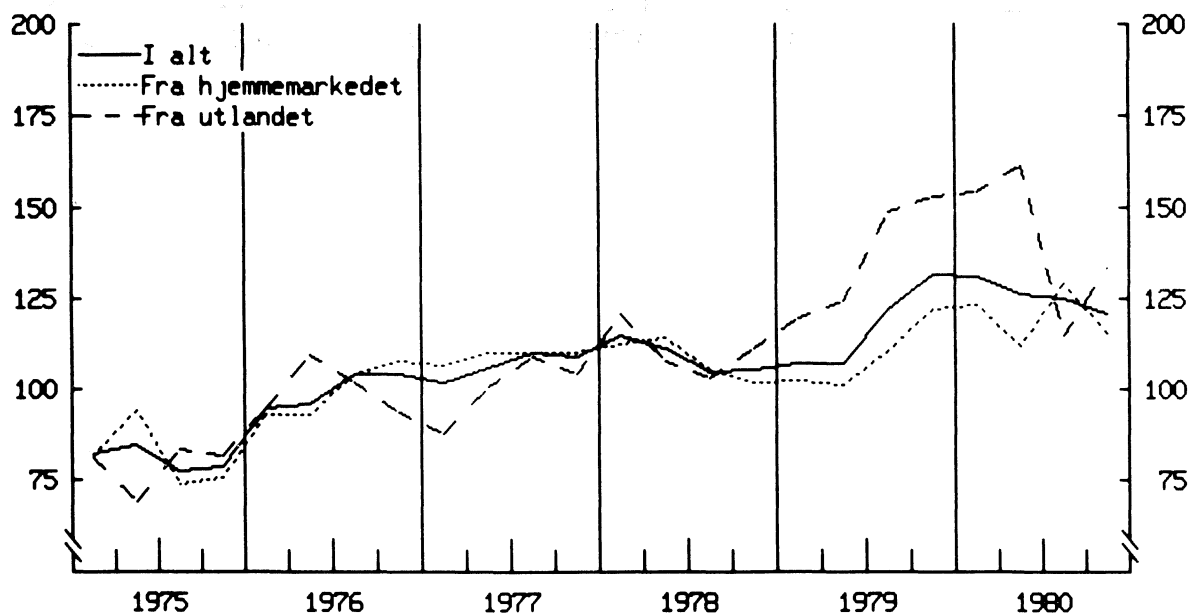

Figur 3.1. ORDRETILGANG
Metaller og verkstedprodukter.
Sesongkorrigert verdiindeks. 1976 = 100.

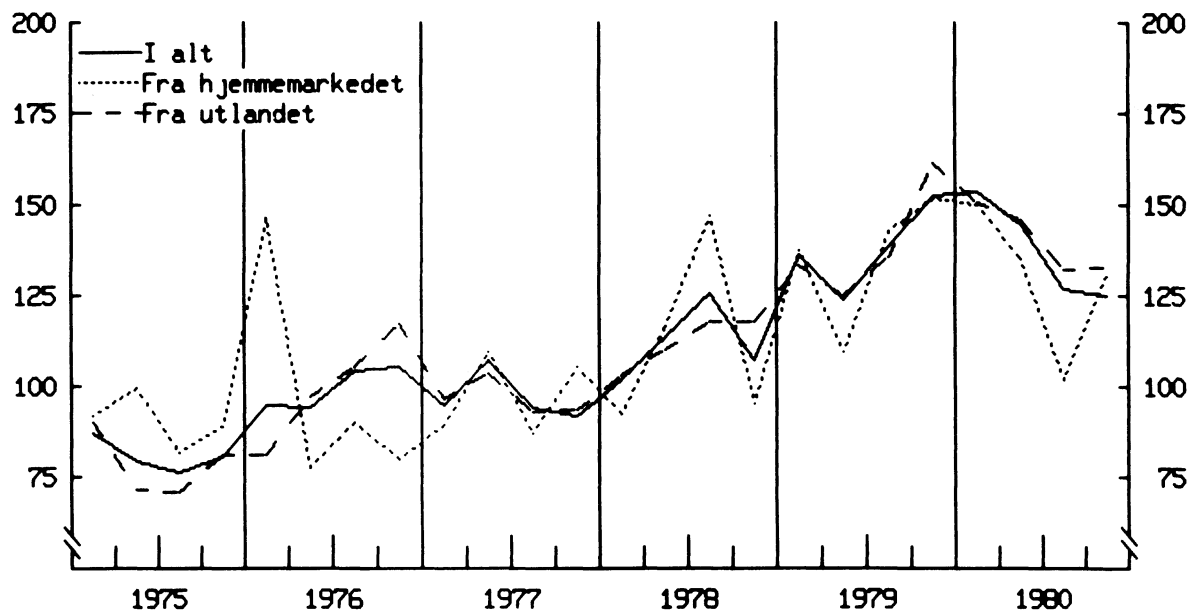
Figur 3.2. ORDRETILGANG
Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Sesongkorrigert verdiindeks. 1976 = 100.

Figur 3.3. ORDRETILGANG

Metaller.

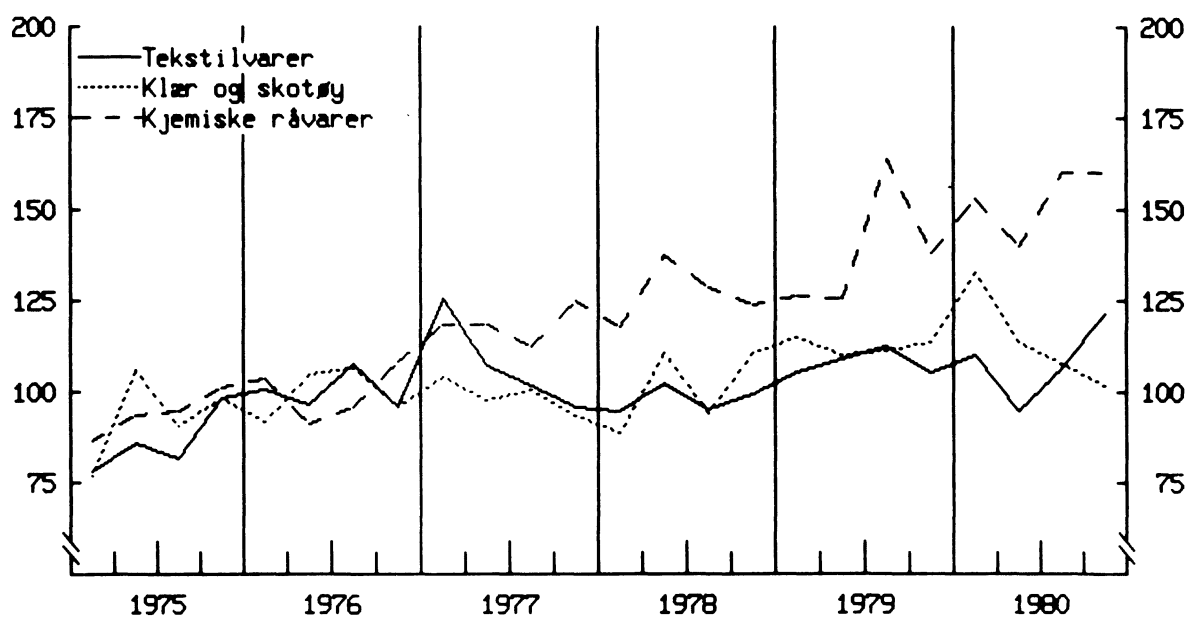
Sesongkorrigert verdiindeks. 1976 = 100.

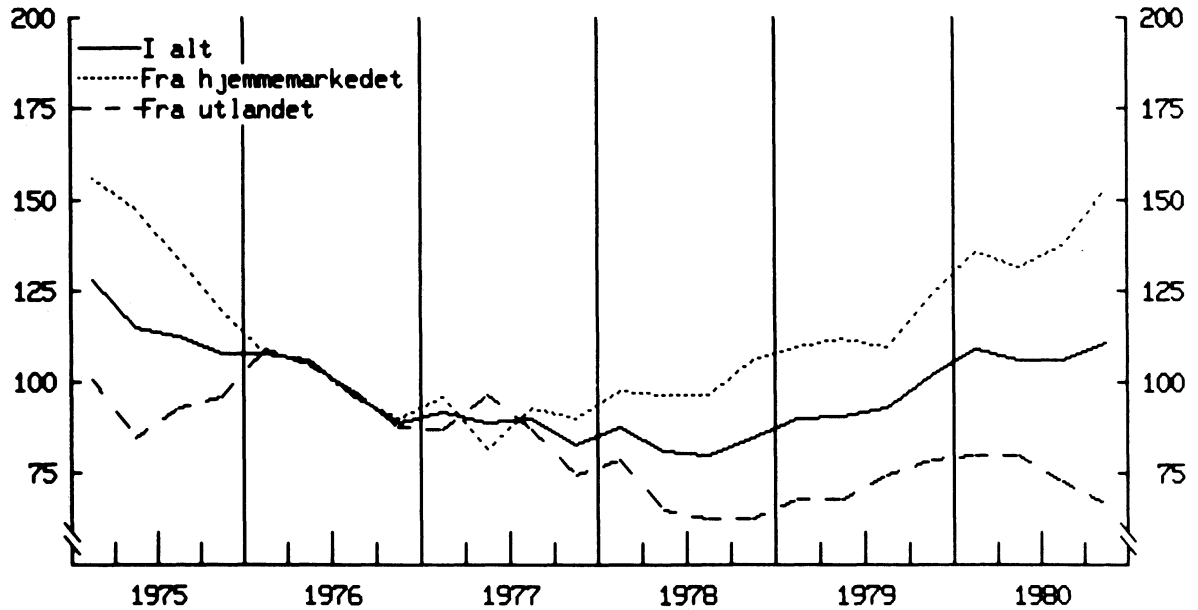
Figur 3.4. ORDRETILGANG

Tekstilvarer klær og skotøy og kjemiske råvarer.

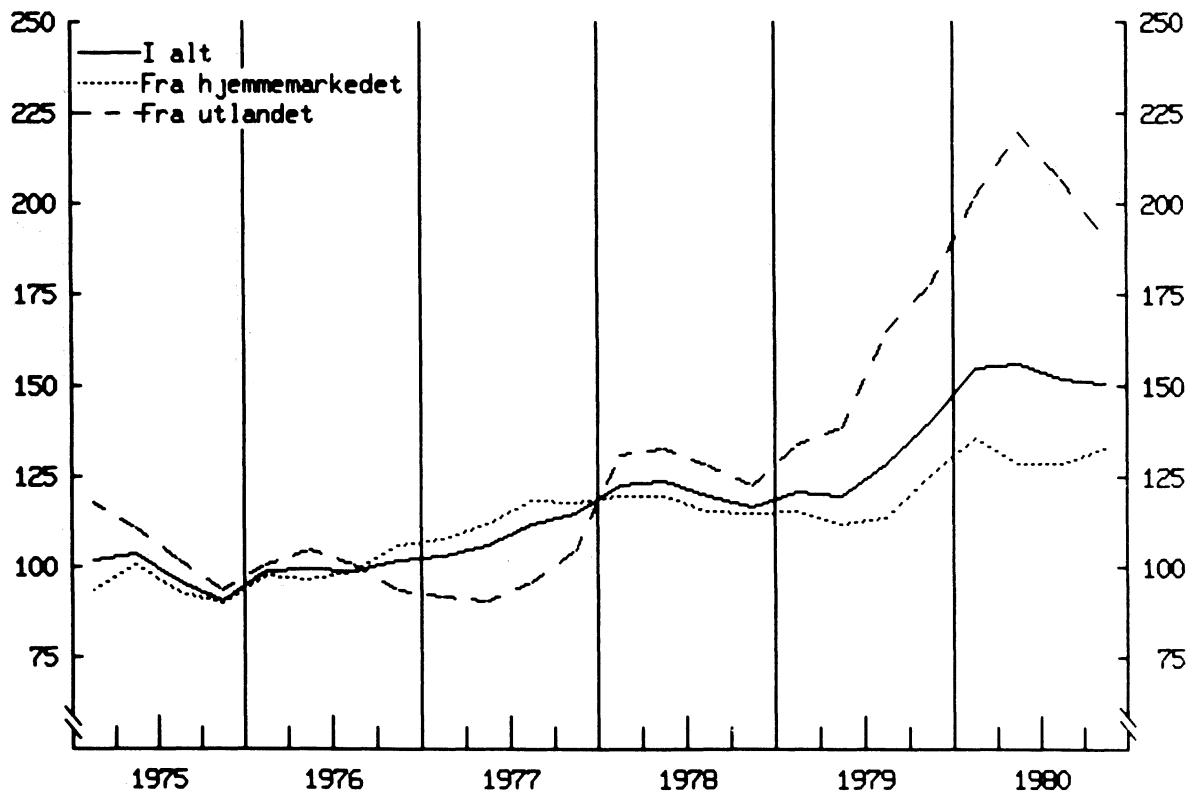
Sesongkorrigert verdiindeks. 1976 = 100.

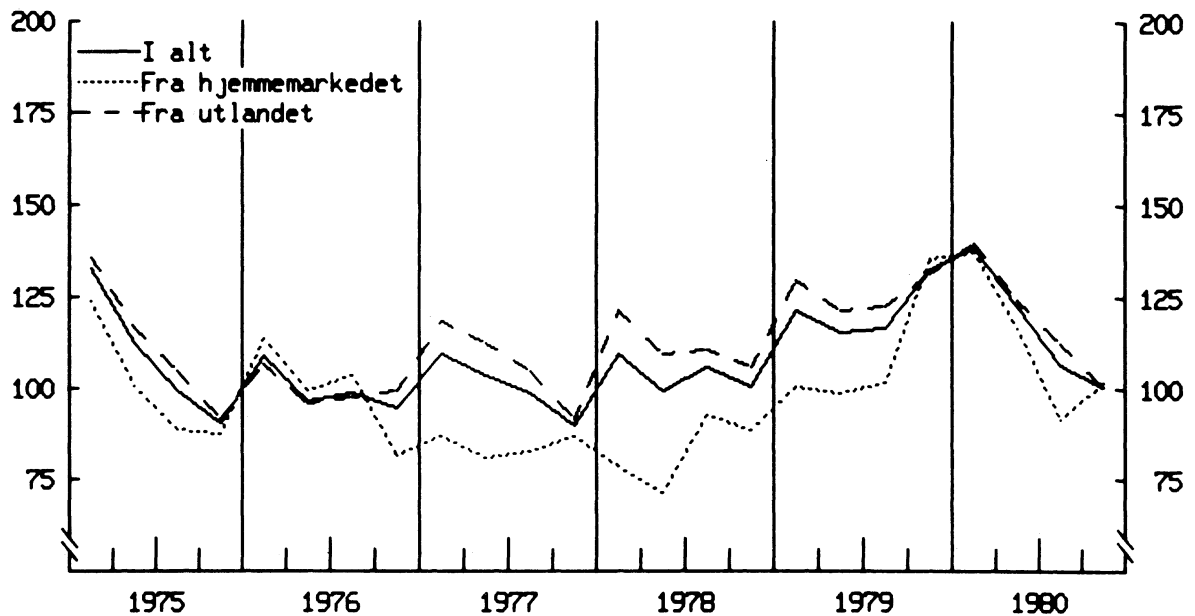
Figur 3.5. ORDRERESERVE
Metaller og verkstedprodukter
Ukorrigert verdiindeks. 1976 = 100.

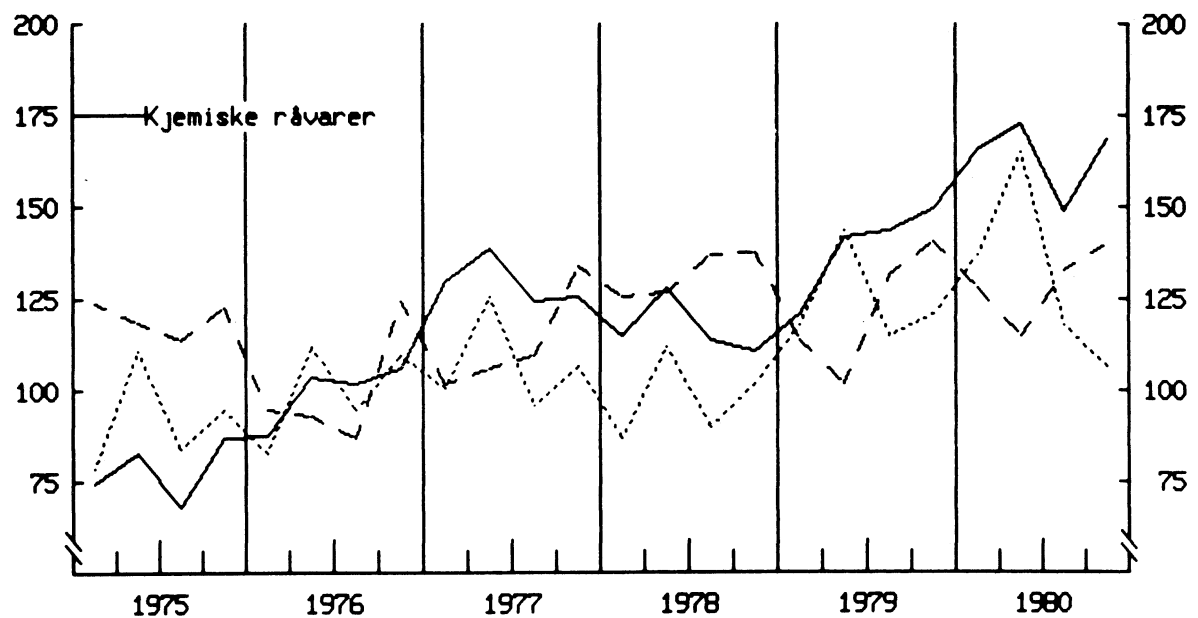
Figur 3.6. ORDRERESERVE
Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Ukorrigert verdiindeks. 1976 = 100.

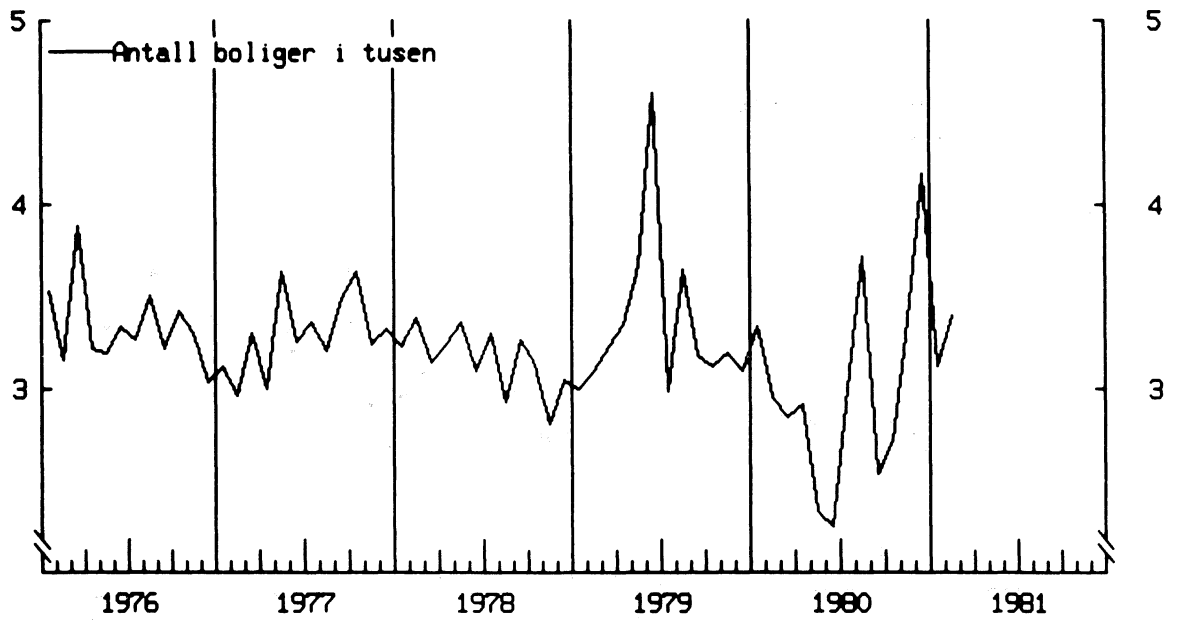
Figur 3.7. ORDRERESERVE
Metaller
Ukorrigeret verdiindeks. 1976 = 100.

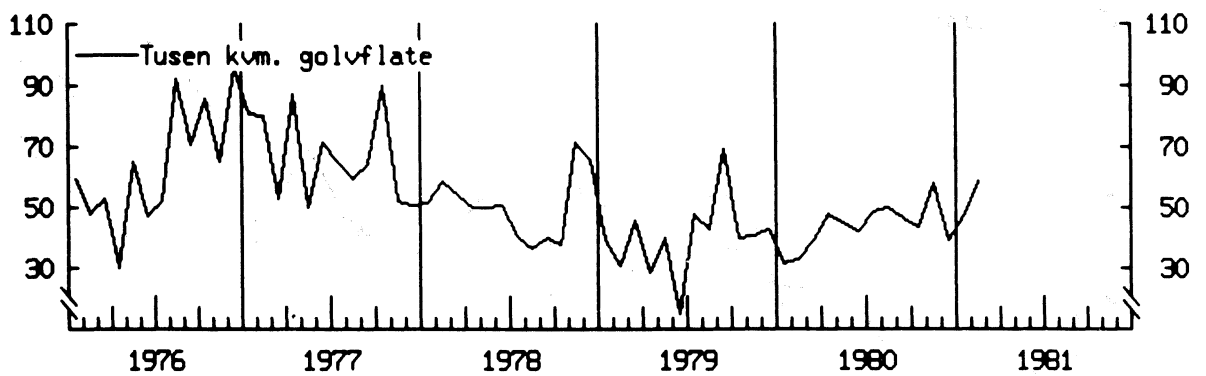
Figur 3.8. ORDRERESERVER
Tekstilvarer klær og skotøy og kjemiske råvarer
Ukorrigeret verdiindeks. 1976 = 100.

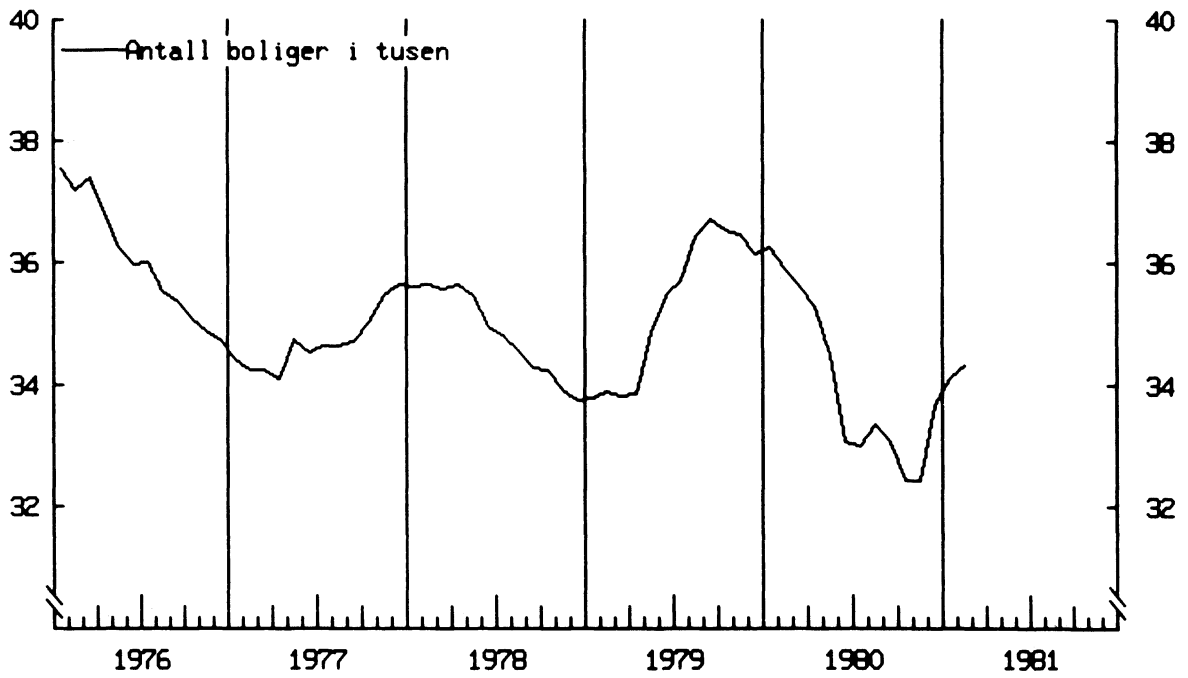
Figur 4.1. BYGG
Boliger satt igang. Sesongkorrigert.

Figur 4.2. BYGG
Industri og bergverksbygg satt igang. Sesongkorrigert.

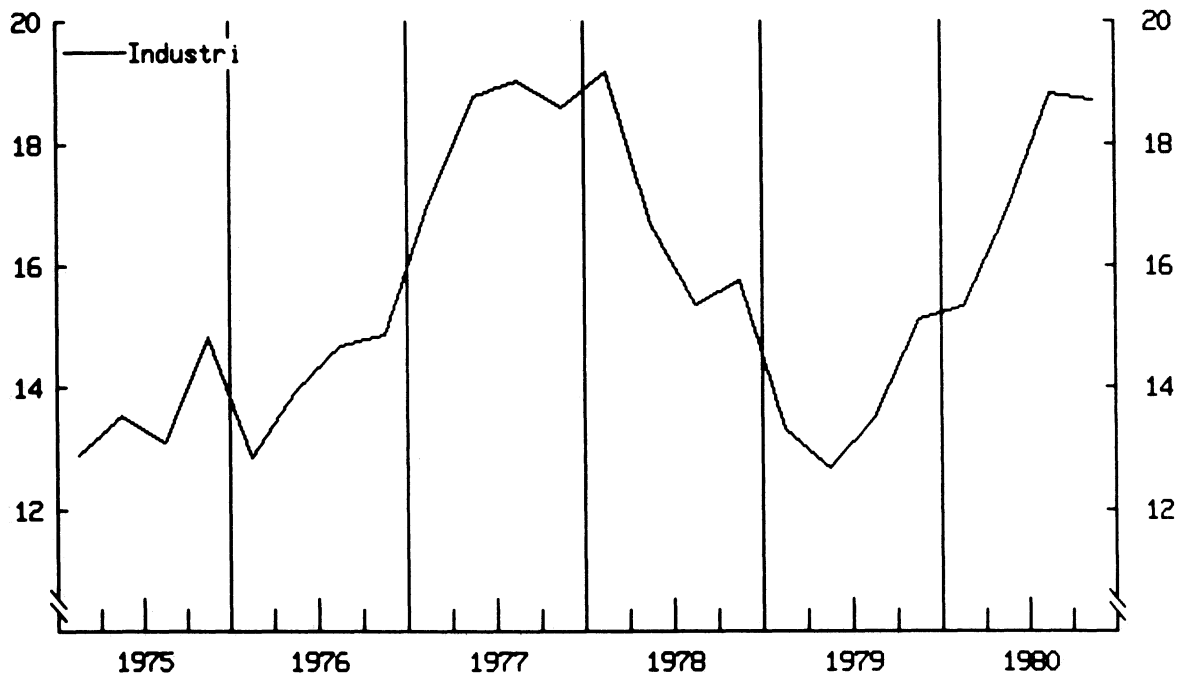
Figur 4.3. BYGG
Boliger under arbeid. Sesongkorrigert.

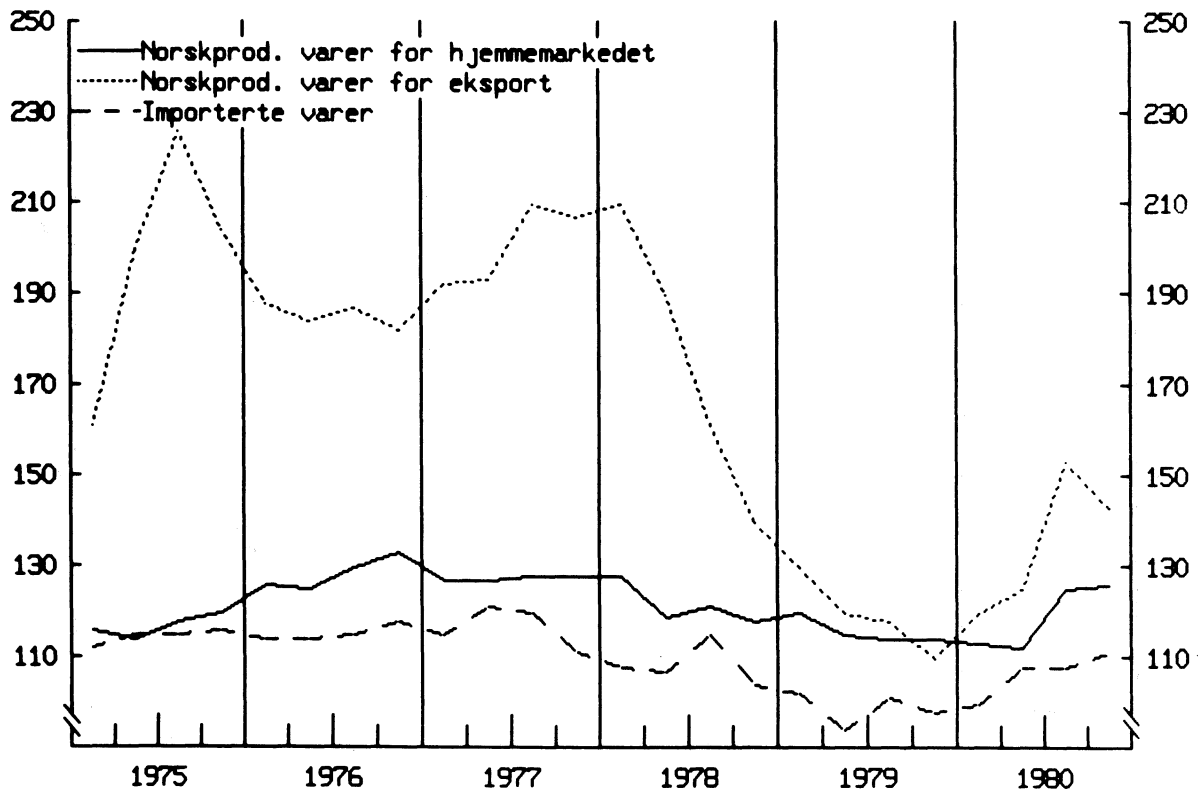
Figur 4.4. BYGG
Industri og bergverksbygg under arbeid. Sesongkorrigert.

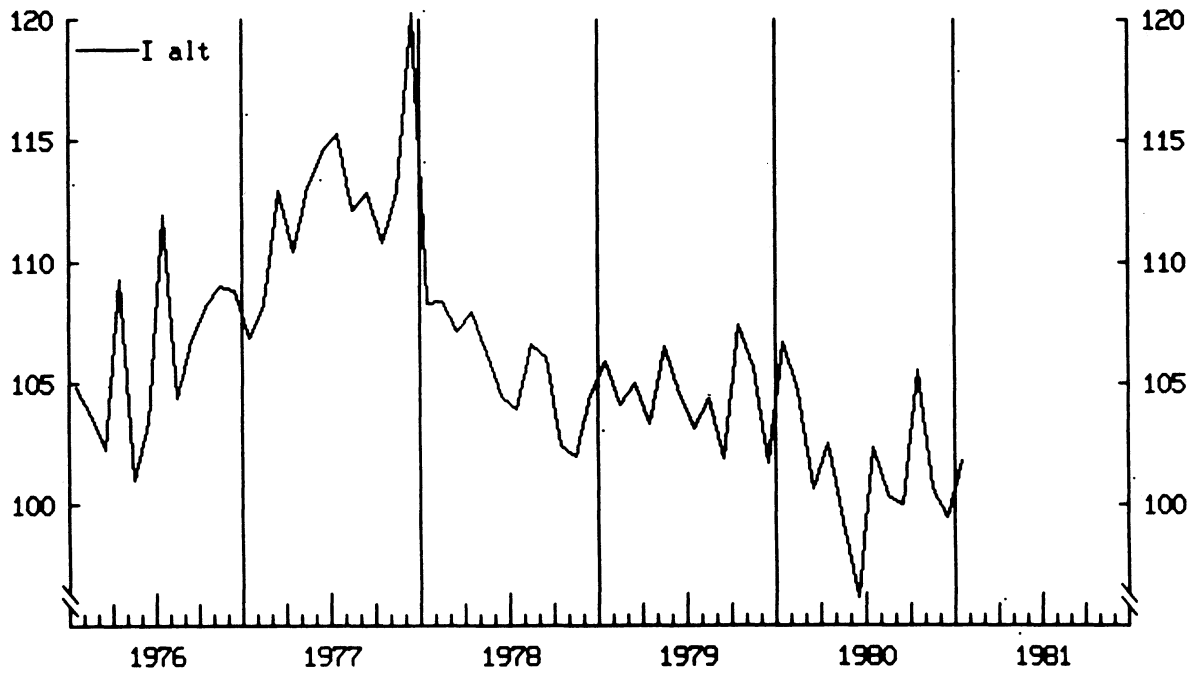
Figur 5.1. UTFØRTE INVESTERINGER
Sesongkorrigerte verditall. 100 millioner kr.

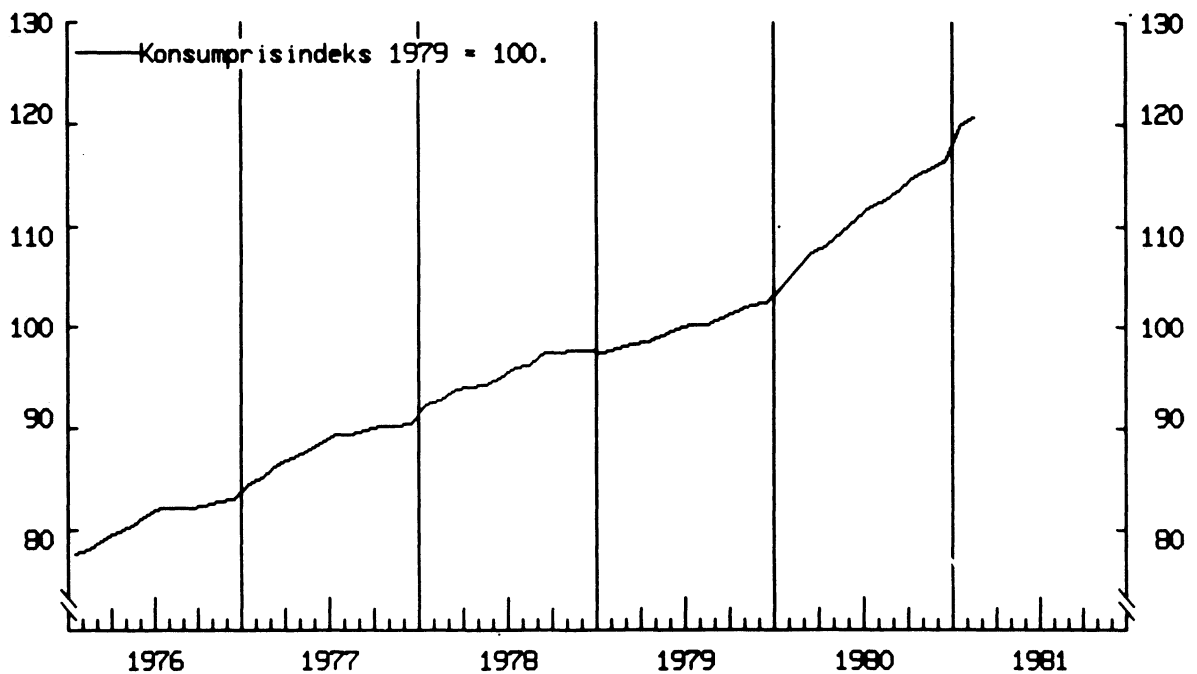
Figur 6.1. LAGER
Industri og engrosandel.
Ukorrigert volumindeks. 1970 = 100.

Figur 7.1. DETALJOMSETNING
Sesongkorrigeret volumindeks. 1975 = 100.

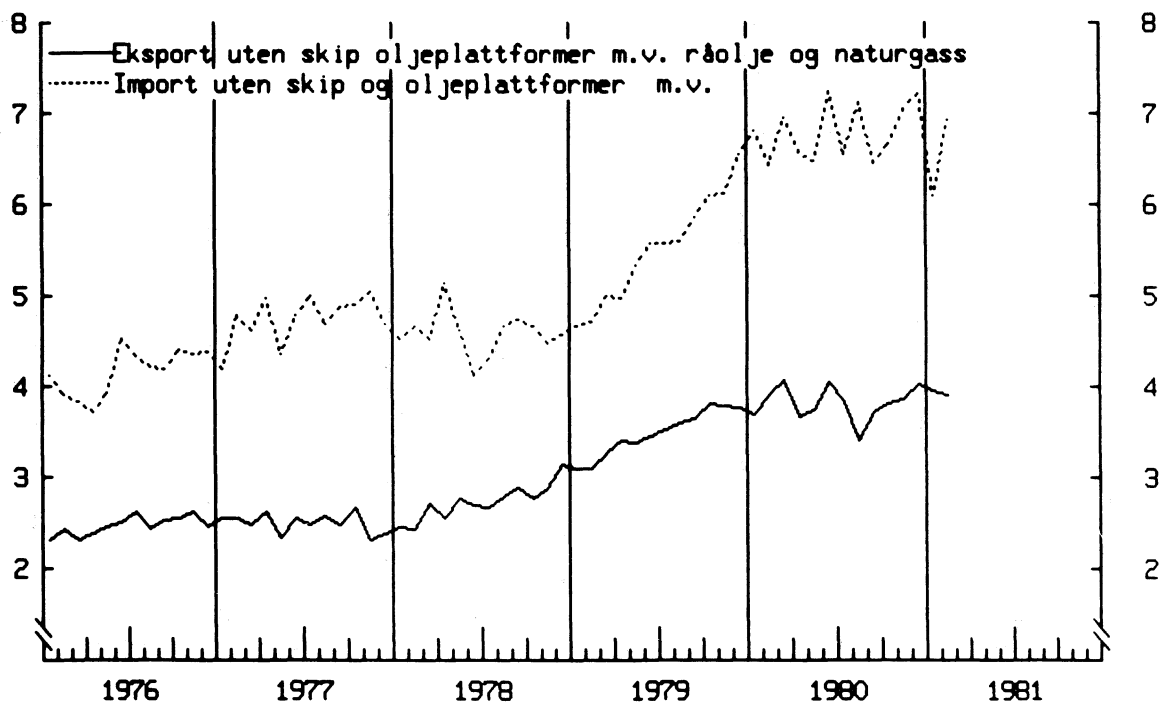

Figur 8.1. INNENLANDSKE PRISER

Figur 9.1. UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER
Sesongkorrigerte verditall. Milliarder kr.

Figur 9.2. UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER
Sesongkorrigert volumindeks. 1970 = 100.

